

numai că nu se va mai bucura în viitor de acestă sprigină, ci va avea să întâmpine din partea Apponyistilor încă o opoziție vehementă. Apponyi, șeful partidei moderate, scimă, că împreună cu partida guvernului a luptat pentru reforma administrației mai mult decât Szapary. Multă opărită a trebuit să se simtă așădără, când a vădit, că Szapary părăsește câmpul de luptă. Kosuthiștii se înțelege, că ne mai avându cu cine să lupte, s'au retras și ei de pe câmpul de luptă și astfel Apponyistii au rămas josi între două scaune. Pentru batjocura această vră Apponyi acum se-și răbune și, după cum s'a vădit dintr'o vorbire, ce-o rosti în dietă în ședința dela 6 Augustă, încă din aceea și a hotărât să lupte alături cu Kosuthiștii, pe față și în modul cel mai hotărât, în contra lui Szapary.

Mai curiosă ca toate este, că acum guvernamentalii au început să arunce asupra Apponyistilor vina pentru că derea lor, dîcîndu, că Apponyistii numai i-au încurcat, deorece bine că ei au luptat pentru reforma administrației din toate puterile, dăr n'au luptat în același timp și în contra Kosuthiștilor, ci față cu aceștia au stat totdeauna în pasivitate și de aceea nu i-au putut învinge.

C'ună cuvîntă Apponyistii s'au ales c'ună blamă mare, guvernamentalilor li-a rămas rușinea cea dintâi, er Kosuthiștilor li-s'a venit — cum se dice — bucuria nebulunii; căci nu trebuie să uităm, că învingerea Kosuthiștilor a dat totodată o lovitură gravă nu numai Cabinetului Szapary, ci și parlamentarismului și constituționalismului unguresc. Pe țera au costat o multă jucăria această, căci pentru un lucru de nimic a susținut 412 deputați timp de 2 luni de zile cu diurne de câte 5 fl. la zi, — asta pentru poporațiunea chinută cu tot felul de dăr, nu-i lucru puțin.

— In 5 Augustă comisiunea de imunitate a început desbaterile asupra cunoscutei afaceri Ugron-Uzelac. Două zile comisiunea s'a ocupat numai cu constatarea faptelor, pe a căroră basă va avă să se pronunțe. Desbaterile se continuă. Scimă, că rezultatul are să fie hotărîtor pentru ministrul de onvești br. Fejervary, ba el pôte să fie hotărîtor și pentru întregul — cabinetul Szapary.

— Pressa europenă încă n'a încetat de-a se ocupa cu comentarea sitei escadre franceze în Rusia. „Figaro“ din Paris publică în privința această o

scrisore, ce o adresă principele Bismarck către un amic al său din Rusia, care timp de 30 de ani a stat în relații de prietenie și care multă timp a fost la Petersburg șeful partidei germano-filice. Fostul cancelar, Bismarck, dice în această epistolă a sa, că visita escadre franceze la Kronstadt nu s'ar fi întâmplat, decă el ar fi rămas până astăzi cancelar al imperiului german. De când există tripla alianță, el totdeauna a scuit să se păzescă de a atrage asupra și inimiția Rusiei. In timpul din urmă însă, de când adecă nu mai este el cancelar, diplomația germană a făcut trei greșeli mari. Cu ocaziunea expoziției de arte din Berlin a greșit diplomația germană prin aceea, că s'a apucat să curteze pe Franța și prin asta Germania a început să devină suspectă înaintea Rusiei, care se temea, că Germania are de gând să curme influința Rusiei la Paris. Ca a doua greșelă numără Bismarck publicarea în orei triplei alianțe, er în fine a treia greșelă o află în visita împăratului german în Anglia. Acestei visite, dice Bismarck, sunt a se atribui manifestațiile dela Kronstadt.

— In Turcia ia din zi în zi mai mari dimensiuni spiritul de amicitie față cu Franța, ceea ce este a se datori în mare parte atașatului militar francez, Berger, care împreună cu colegii lui ruși lucră din toate puterile în direcțiunea asta. Șcierea această o aduce o telegramă, pe care o primesce „Köln. Ztg.“ din cerouri bine informate din Petersburg. In telegramă se dice tot-odată, că în urma acestor tendințe de amicitie turco-franceză, bărbaii de stat ai Rusiei sunt foarte mulțumiți cu atitudinea actuală a Turciei.

SCRILE ȚILEI.

— 27 Iulie (8 August.)

Străiți periculoși din cauza colorei. In timpul din urmă s'au ivit dese cazuri de inveninări de sânge, pricinuite de nise străiți colorate. Astfel nu de mult s'a bolnăvit la Berlin o femeie, care de câte va zile umblase cu o străiță nouă roșie. Colorea roșie a străiței venise în atingere cu o mică rană, ce o avea femeia la trup. In urma această sângele ei se inveninase și acum va trebui să i se taie un picior; la castă contrar va trebui să moră.

Nenorocire în timpul exercițiului. Din Raab se scrie: „In decursul inspecțiunei mai multor regimente de husari de arhiducele Francisc Ferdinand d'Este, s'a întâmplat o nenorocire. La un escadron de husari a cădută un cal și peste el au mai că-

dută și că șese husari. Cu ocaziunea această se implântă sabia scosă a unui recrut în fața husarului Bolek și-l străpunse cu totul. Nefericitul, care-și mai frânse încă și mâinile și picioare, fu dus într'un spital, unde a doua zi și muri.

Congresul orientaliștilor, ce se va ține în 2 și 10 Septembrie, va fi foarte interesant. Până acum se anunță 107 prelegeri din partea învățătorilor din mai toate țările civilizate. Profesorul Meltz din Pesta va vorbi despre limba țiganilor din Transilvania.

Învățătorul „bravă“. In cele din urmă au găsit și șoveniștii unguri un învățător „bravă“. Acesta este renegeatul învățător Deutsch dela școla populară din Hahot (com. Zala) despre care spun, că în timp de doi ani pe cei mai mulți copii germani dela școla sa i-a maghiarizat „pe deplină“. Trebuie că șeu învățătorul Deutsch este un nesdrăvan, șeu că șoveniștii au nebulnită cutotul, căci altmintrelea n'ar pute crede în astfel de nădrăvăni. Posibil, că învățătorul Deutsch este un renegeat ticălos, căci altmintrelea foile unguresci nu l'ar numi „bravă“. De-o asemenea „bravură“ însă pe nemul nostru să-l ferescă D-deu!

Lacrimi de crocodil. Foaia „patriotică“ „Szilagy“ din Zela varsă lacrimi de crocodil din cauză că se „prăpădesc“ Ungurii vădîndu cu ochii. Mai vîrtos și-a pus ochii codița „patriotică“ pe comuna românească Benefălu, dîcîndu că această comună a fost odată locuită de Maghiari, dăr pe Maghiarii aceia pôte i-au mîncat vircolacii. Căci astăzi prin Benefălu nu mai poți găsi urmă de pînteni, ci întregă comuna e locuită de Români. Pe Români aceștia ar vră acum maghiarizării să i prefacă ca prin minune în Unguri; societatea de maghiarizare Wesselenyană a deschis în această comună un asil pentru copii și acum ar vră să facă și o școlă ungurescă, dăr pămîntul, care ar fi potrivită pentru școlă, se află în proprietatea bisericii românești și episcopii acestei biserici nu vră să vîndă maghiarizatorilor pămîntul de lipsă. De-aci provine turbarea foiei unguresci. Pôte însă să turbe câtă îi place, căci din Români nu vor vedea ei Unguri până-i lumea.

Transferare. Ministrul unguresc de justiție a transferat pe vice-notarul Michailu Russu dela judecătoria ceruală din Brașov, la tribunalul din loc.

Teatrul Liliputanilor, continuă cu reprezentațiunile în grădina hotelului central Nr. 1., cu un program foarte variat. Publicul cercetă foarte bine aceste reprezentațiuni. Eri s'a jucat piesa „Robert și Bertram“. Măne, Duminecă, se vor da două reprezentațiuni, una la 5 ore după amăzi, er cealaltă la 8 1/2 ore. Atragem atențiunea publicului a-

supra acestei interesante trupe teatrale de Liliputani.

Fonograf de Edison. Aflăm, că a sosit aici în Brașov d-lu Palușovsky, care posedă un fonograf de Edison, sistem nou mult perfectat. Se va pute vedea și asculta numai două zile, Lun și Marți, înainte de amăzi dela 9—12 și după amăzi dela 3—8 ore, la „Hotel Central Nr. 1.“

Circuitul Sidoli va da măne Duminecă ultima reprezentațiune, la care se va produce întreg personalul, esecutânți diferite figuri gimnastice, dresură de cai, ursul „Petz“ ca călăreț, elefantul „Blondin“ ș. a.

O nouă campanie de maghiarizare.

Din incidentul afacerii teatrului german, „patrioții“ din Budapesta venira la admirabila idee, de-a înființa un Kulturęylet cu menirea specială, de-a maghiariza totă suflarea din Budapesta și de a face din această capitală un oraș național maghiar cum n'a mai fost și n'a mai fi.

Spre scopul acesta s'au pus în circulațiune printre cetățenii din Budapesta liste de subscripțiuni, s'a dat alarmă prin diare, tot muritorul din via lui Arpad este provocat a se înrola sub stindardul maghiarizării, er Comisiunea pregătitoare pentru înființarea noiei societăți de maghiarizare publică la adresa cetățenilor din capitala Ungariei următorul apel cu data de 4 Iulie 1891:

„Concetățeni! Capitala Ungariei nu este destul de maghiară. Ea progresază admirabil, dăr spiritul ei național nu merge mână în mână cu acest progres. Budapesta este inima țerei, dăr în această inimă pulsează și sentimente străine. Evenimentele din zilele din urmă au lămurit situațiunea într'un mod surprinzător.

E timpul, ca să pășim la fapte. Să ne unim pentru apărarea limbei patriei! Să dăm mâna, că vom face Budapesta cu totul maghiară! Numai asteliu și numai atunci vom pute serba cu demnitate milenarul cucerirei patriei, decă fie-care fiu al acestei țeri va fi Maghiar și în privința limbei sale; deorece numai unitatea limbei formază comunitatea cetărei și a nisunțelor.

Această problemă patriotică numai noi înși-ne o putem rezolva. Să punem în miscare inșă și societatea! Să influințăm nemijlocit asupra concetățenilor nostri, asupra vieții de toate zilele,

ale mării, fata dansa veselă în sala splendidă iluminată.

Doi ani trecură. Generalul dă încă serate, dăr plăcută fată, care a întors mințile la atăzi oficeri, lipsesce, căci colonelul, tatăl ei, muri fără de veste într'o zi. După zilele strălucite și vesele urmară acum zile triste. Oficerii cei mulți, cari încunjuraseră pe frumoasa fată, se retraseră, fiindcă și noul colonel avea o soție și o fiică, față de cari trebuiau să arate galanteriile lor. O salutau cu neglijență pe stradă și apoi nepăsător treceau mai departe; pentru asemenea purtare aveau veduva și orfana numai un zimbet amar. Ele mergeau în parc, pentru ca să se bucură de aerul călduț de toamnă și de soarele, care auria și mai tare frunzele cele galbene. Se aședară jos cu hainele lor de doliu și ascultau sunetele muzicii militare, așa încât li-se părea, ca și când încă sunt tot atăzi de fericiți ca și mai înainte. Li-se părea chiar că aud îndărătul lor vocea colonelului, care dicea: „Bună ziua, domnelor, astăzi dau concertul dela alți 124-lea, dăr muzica noastră e mai bună.“

Durere, că acestea erau numai vocile copiilor, ce se jucau pe erbă. Mama

căuta să-și ascundă în dosul diarului lacrimile ei, pe când fata se uita în ascuns la foștii ei dansatori, cari nu voiau să o mai cunoscă. Ea înra acum în anul alți 25 alți etății sale și frumșetea ei atinsă de tristețe devenise și mai bătătoare la ochi, așa încât o puteai asemăna cu o floare, pe care o plăia mare au înprospătat-o și au curățit-o. Voia ei bună dispăruse și ea deveni serioasă și modestă și se părea, că se căesce de trectul ei vesel.

Intr'o zi în timpul unui concert de promenadă o surprinse cu deosebire unul dintre oficerii, ce treceau pe dinaintea ei glumind și zimbînd, pe care îl văzuse adese-ori la balurile generalului stăndu retras la o ferestră.

— Mamă... mamă... uite... sublocotenentul... dice ea încet.

Și el o observase, căci se făcu palid, se despărți de camarazii săi și se apropia de fată. Mama indoi repede diarele și cu un zimbet amabil îi oferi oficerului un scaun.

— Cum, D-ta esc... O, de mult nu te-am vădit, d-le sublocotenent, suntem fericiți că te revedem... dăr pardon, te-am numit, sublocotenent și observă pe brațul D-tale trei treste. Acum el se înroși și povesti, că

el în timp de 6 luni într'o expedițiune de război, după lupta dela Nam-Dim a fost numit căpitan, fiindcă erau multe locuri vacante. După aceea fu impresurat împreună cu comandantul său Dominé în Tuyen-Kuan. O impresurare înfricoșată de 5 săptămâni, în care armata chineză trimetea în foc tot trupe nouă... Când lipsa era la culme, el la o nouă încercare de a răzbi afară din fortăreță fu rănit... deodată se audi sunetul de trambite franceze, despresurarea se apropia. O fericită oră! El vădu pe dușmanul fugind, tricolorurile fălăind, apoi leșină. Starea sa era atât de serioasă, așa încât după ce fu decorat cu medalia de război, i-l trimiseră în Franța. In decursul călătoriei se însănătoșă atât de bine, încât la sosirea sa în Franța fu pus pe listă viitorilor maiori.

Ambele femei tăceau. Mama vedea, că el a întrecut pe camarazii săi cu 10 ani, și fata îl găsi om frumos cu fața lui palidă. Ar fi putut cineva să desprețescă pe un soldat atât de vitez, care cu sângele său și-a cășogătu fiică-care grad?

Și el o privea. Această era vesela și caprițioasă fiică de colonel? Devenise o altă ființă, pe care tristeța o făcea de

o sută de ori mai plăcută. Odiară ea îi amăse capul, astăzi însă i-l fărmecă. Astfel și-o reprezentase în țera depărtată: încă tot frumoasă și de o sută de ori mai bună.

Ochii lor se întâlneau, și ea observa în ochii lui atata adorațiune, încât trebuia să-și întorcă privirea. Deorece s'era apropiat ambele femei se ridicară er oficerul le petrecu până la ușă.

In ziua următoare se întâlni cu ele erăși la un concert.

Se aședă lângă fată, și pe când mama își ceta diarele, ei conversau. Tomna înaintase tot mai tare în natură și se făcu frig; mergeau la preumblare în alele părăsite ale parcului, prin cari tinerii mergeau cu pas încet, propriu celorl amoresași.

Așa se apropiă luna lui Decembre și relațiunile devenira tot mai intime. Dăr din când în când îl cuprindea pe căpitanul o neliniscă nervoasă și într'o astfel de stare, strânse într'o braț fetei la peptul său și cu ochii strălucitori părea, că vrea să dică: „Te iubesc“, totuși tăcu și deveni trist. Cu cât se apropia mai tare ziua de anul nou, cu atât devenea mai neliniștit; mergea desu la Paris și nu se mai interesa atât de tare de ele. Să se fi înșelat ele ore? Ce se întâmplase?

n locuri publice și în sanctuarul familiei. Cine e Maghiar: se maghiarizeze! Să fim apostoli neobosiți pe toate terenurile și la toate ocaziunile. Fia-care în cercul în care trăește. Insuflețirea noastră se manifeste în fapte! Cu vorbe sunătoare, cu cuvinte deșerte nici-odată nu vom ajunge la scop. Avem lipsă de o răvnă activă. Trebuie s'o sfirmsim cu indiferentismul general. Adevărata iubire de patrie nu e domolă și nu suferă a se trece nimic și vederea.

Cea mai mare pedecă pentru maghiarizarea Budapestei este *pressa germană* din loc, care în cea mai mare parte n'are destul sentiment și față cu limba, nici față cu născuțele noastre ba ea este cultivătoarea și propagatoarea perpetuă a spiritului străin. Să ne silim să stărim presa germană din loc. Să nu abonăm foii germane. Să nu publicăm anunțuri în foii germane. Să lucrăm cu trup și suflet într'acolo, ca în locurile publice să nu se poată căpăta foii germane și interne. Numai dela *astfelii de prăvălii se cumpărăm și numai la industriasi de aceia se ne comandăm cele de lipsă, a cărora firmă, serviciu, corespondență și socotă este maghiară. La locuri de petrecere germane se nu umblăm. Prețutindenea se vorbim unguresce și se ne silim, ca fie-care concetățen al nostru să facă asemenea. Să estermănim obiceiul acela rău, al multora, cari știu unguresce, dăr cari din comoditate totuși preferă să vorbescă nemțesce.*

Pentru ajungerea acestor scopuri se înființază o „Reuniune Maghiară“ („*Magyar Egylet*“.) Deocamdată ea se înființază numai în capitală. Membru poate fi ori ce Maghiar cu viața nepătată. Taxa anuală de membru e 1 fl. Amănuntele se discută și se vor stabili în adunarea generală constituantă, ce se va concheta câtă mai curând.

Unu faptu nobilă alu junimei.

Eată scrisoarea studenților români din Anvers, de care facem amintire în articolul de fond. Ea este adresată d-lui *Georgiu Barrișiu*, președintele Asociațiunii transilvane:

Ilustre D-le Președinte!

Societatea studenților români din acest oraș, într'una din ședințele din Novembre a. t. a hotărât în unanimitate și cu entuziasm general, ca banii ce vor încurja din cotisațiunile membrilor ei, să-i trimită la finele fiecărui an de activitate onor. comitetul alu „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului ro-

mână“, pentru ca acela să întrebuințeze spre scopurile Asociațiunii.

Conformă acestei hotărâri a Societății noastre, Vă trimitem aș prin mandat postală suma de franci 181. (una sută optzeci și unu), aflați în cassa Societății în ziua de 19/31 Julie finele anului acestuia de activitate.

Înainte de a încheia, exprimăm dorința ferbinte, care de sigur e a tuturor Românilor iubitori de cultura născuțelor lor, de a vedea pe părinții și frații noștri adunați în număr câtă se poată mai mare sub stégul cultural alu Asociațiunii și sprijinind-o pe acesta din toate puterile lor morale și materiale.

Asigurându-Vă că cei ce formăm această Societate vom fi la vreme totuși atâți călduroși și sinceri spriginitori ai Asociațiunii, Vă rugăm, Ilustre D-le Președinte, să primiți espresiunea stimei noastre curate.

Ai D-V. prea plecați servitori
Anvers 22 Julie v. 1891.

În numele Societății:

Președintele: Secretarul II:
George Moroianu. Vasile Capșa.

O propunere

Asociațiunii Transilvane
pentru cultura și literatura poporului român.

Multe cuvinte și forme latinesci sunt păstrate în popor, de cari noi cărturarii n'avem nici o idee. Așa de pildă, cine ar crede, că poporul din ținutul Năsăudului mai păstrează pe latinescul *mos, ris*, în espresiunea: „*Lasă-lă în pace, căci așa-i este marea*“ (adecă obiceiul năravul?)

Acu nominativul românesc *móre* reproduce întocmai, după legile fonetice ale limbei românești, pe acusativul latinesc *morem*, elidându desinența *m* și schimbându pe *o* accentuată în *ó*, când este urmat în cealaltă silabă de *e* sau *á*.

Totu în acestu timp pe lângă vorba berbece poporul mai întrebuințază și *ariete*¹⁾, care reproduce curat pe acusativul latinesc *arietem*. În comuna Feldru se dice (după aserțiunea d-lui teologu I. Mureșianu,) unui berbece *terțiu*; va să dică etă forma latină a numeralului ordinal păstrat în popor, în locu

¹⁾ Repausatul I. Munteanu, în prefața gramaticii sale, dice, că *ariete* se mai întrebuințază decă nu mă înșelă, în Banat și Oltenia.

de propria formațiune română „alú treilea“ (în Moldova și Muntenia s'a păstrat în forma *anțertú*), după cum s'a păstrat *primus, a, um*, în *primăvară, vărú primarú, cale primarú*, de asemenea și *quadagesima* în *pă-resimă*. În comuna Zagra (după aserțiunea d-lui Iónu Tanco, profesorul gimnasiului din Năsăud) se dice: „*mergú în rurú*“, aci *rurú* (câmp) nu este decătu vechiul locativu latinesc *ruri* (cași *domi*).

În cele mai multe părți ale Ardealului găsim, în locu de: „*A îmbrăca perinele*“ (ce se întrebuințază în Moldova și Muntenia) espresiunea: „*A invesce* (pron. *invește*) *perinele*“, unde *a invesce* reproduce pe latinescul *investire*.

Cuvântul *avanti* (poporul îl pronunță cu *ty* muiat), pe care îl găsim în dicerea: *Mergú afară, avanti*, (adecă înainte, care totu din *avante* derivă, schimbându pe *v* în *u*, și apoi lepădându-l, schimbându pe *a* în *á* și de aci în *i*; pe urmă compunându-l cu prefixul prepozițional *in*) reproduce întocmai pe latinescul popular *abante, avante*. Dér este întrebarea, nu cumva forma acesta s'a importat acum în timpurile mai noue de cătră soldații grănițeri, cari au fost prin Italia, fiind-că chiar Italianul are această formă?

Resturi de atari cuvinte pot să fiă destule în popor, dăr cine se interesază să le adune?! Totu ce s'a publicat, s'a publicat numai incidental. Vre-o monografiă specială a vre-unui graiu local nu s'a scris decă de d-nii Frâncu și Candrea în însemnata scriere „Români din Munții Apusenii.“

Eu cred, că datorința de a stringe atari urme (în părțile de dincóce de Carpați) ar fi a Asociațiunii transilvane, care tocmai are de țintă cultura și literatura poporului român.

Dér se va dice, de sigur, că lucrul este imposibil, séu, în casul cel mai bun, că este foarte anevoios!

Decă ne gândim însă bine, putem să găsim mijlocul de a satisface această trebuință, dacă nu în totalu, cel puțin în parte.

Ideia mea ar fi, ca președintele Asociațiunii transilvane împreună cu comitetul central să însărcineze pe comitetul fiecărui despărțemintu, ca să róge pe membrii preoți și învățători din satele

fiecărui despărțemintu, ca fie-care să adune din satul séu cuvintele și să le transcrie cu ortografia fonetică, întocmai după pronunțarea locală; ér să nu caute a-le da o formă literară și a-le scrie cu ortografii etimologice, căci atunci n'au nici o însemnătate filologică.

Totu în modul acesta s'ar pute aduna multe poesii populare, poezii și deosebite credințe de ale poporului.

Lucru naturalu, că și comitetetele despărțemintelor, spre a stimula pe preoți și dascăli noștri la munca acesta, ar trebui să publice concursuri pentru atari lucrări.

De o camdată colecțiunile acestea s'ar pute publica prin jurnale, pe urmă, când despărțemintele ar dispune de mijloce, le-ar tipări în broșuri separate. Ca călăuză pentru aceste culegeri aș recomanda „*Chestionarul*“, pe care l'a trimis d-nul Hașdeu, în cele mai multe părți locuite de Români, înainte de a începe la publicarea marelui dicționar întitulat:

„*Etymologicum Magnum Romaniae*“.

Romulus Ionașcu.

Adunarea generală a „Reuniunii învățătorilor români sělăgieni.

Sělăgiu, Julie 1891.

Reuniunea învățătorilor români sělăgieni și-a ținut adunarea generală din 8-10 anu în comuna Orța de sus la 6 Julie st. n., unde la 9 ore a. m., corpul învățătorescu, adunat în număr frumos, a luat parte la serviciul divin în biserica gr. cat. din loc, la care a pontificat însuși președintele Reuniunii Rev. D-nu Vicariu *Alimpiu Barbolovicu*, însoțit de 3 preoți. Răspunsurile dela s. liturgiă au fost escelent executate de corul plugarilor români din Basescu, sub conducerea d-lui învățătoru *I. Chira*.

După s. liturgiă, Rvd. D-nu Vicariu, cu darul prea frumos alu arătării sale, a ținut o vorbire poporului credincios despre mărirea casei lui Dumnezeu, îndemnându pe poporen, ca în cel mai scurtu timp să se siléscă a-și ridica o biserică nouă în locul celei vechi și de totu slabe și întunecoșe.

Ședința primă s'a deschis la 11 ore prin o frumoasă cuvântare a președintelui, după care vice-președintele, D-nu *Andrieu Cosma*, a raportat despre esecutarea unora din decisiunile aduse în

În 31 Decemvre era pe la 6 ore și elu încă nu venise. Védova otea fôia de séra, care conținea înaintările din armată. Deodată se înroși și scóse unu strigăt:

„Elu e numit! S'a făcutu maioru!

În același momentu se aușiră afară pași repeți: ușa se deschise și celu cu nerăbdare așteptatú intră în lăuntru. Elu suridea, mama îi întinse brațele:

„O, iubitul meu fiu!... Acesta și-a făcutu D-tale atăta nelinisco!“

Elu se întorse în consciința de sine spre fată și dîse:

„Domnișoră, îți punu acum viitorul meu la picioarele d-tale. Te iubesc; vréi să fi soția mea?“

Ea îngălbini aducându-și aminte de prima corfă ce i-a datú și deórece se gândea la toate câte făcuse acestu bravu bărbatú, pentru ca să merite ferioirea sa, întinse mâna, își reșimă capul pe peptul séu și plânse de bucuriă.

Poesii populare.

Culese din popor.

La oraș bolduri închise
Este-o floricică scrisă,
E scrisă pe lemn de brad
C'alu meu drăguț nu-i în sat;
Nici în sat, nici în oraș,

Nici la școla cea din Blaj;
Dér l'ași da la mănăstire
Nu mă 'ndurú cá'i prea subțire
Le pare réu la copile.

Dusus'o bădița dust
Pe valea Bistriți'n sus,
Nu s'o dusú sé nu mai vie,
Că s'o dusú sé 'nvețe-a scorie;
Scrie doué, trei rânduri
Nu mai poată de gânduri.

Colo'n țară 'ntre hotaré
Este-unu noču cu frunza rară,
Mai în jos la rădăcină
Cânt'o pasere străină,
Vine cucul și-o intrébă
Ce cânti páserică, dragă?
— Cum focul nu mo'i cânta
C'a muritú biata mama,
Tata încă s'a 'nsuratú
Rea maștihá mi-a luatú;
Când mă chiamă sé mănănot
Esú afară și totu plângú
Eu decă m'oi mânia

Moiu duce cu cucu 'n țeră
Și-oiu bea sânge de catană
Și-oiu trăi ca cea cu mamă

Când mă duoc pe ulicioră
Ca puiu-sú printre cióră,

Unde doué se 'ntănescú
Totu de mine vorovescú;
Vorbescú cá nu imi pasă
Nici sú hidá, nici frumósă,
Că-sú roșă nerumenită
Și-sú albă nesoponită.

Mé duseiu pe vale 'n susú
Ca puiuțu printre urși,
Puiu-a dîșú, cá m'a lua,
Mam'a dîșú cá nu m'a da
Pău'a topi cânepa
Cea de vară și de tómnă,
Sé mé 'mbrace ca pe-o dómnă.

Rujmalinú de sub cetóre
Nu ești ba e ruptú din sóre
Sé-ți fiu ție rugătoare,
Că și-a séră mi-am aflatú
Unu 'n ritú și unu 'n prundú,
Unu 'n drumul celú făcutú
P'acela l'am cunoscutú
C'a fostú omú din satul meu
Sé mi-lú țină Dumneșeu.

Când e omulú tinerelú
Sé légá dorulú de elú,
Dér decă îmbétrănesce
Și dorulú 'lu părăsesce.

Trimis'a 'mpératulú carte

La fetele de pe sate
Sé nu poată struț de flori
Că nu le rămân feciorí,
Nici petele de mătasă
Că prea multú sânge se varsă,
Sé nu poată nici mărgele
Că-i destulú amarú și jele.
Nici feciorii pe la jocú
Sé nu poată rujú în clopú;
De trei luni suntemú în focú.

Frunzuliță, frunzuliță
Am avutú trei mândrulițe
Una 'n delú, și alta 'n vale,
Una 'n ulița cea mare,
Cea din delú cá m'a lăsatú,
Cea din vale m'a uitatú,
Cea din ulița cea mare
Nici grija mea nu o are.

Bate-mé Dómne, sé morú
În brațele cui mi-i dorú;
Bate-mé Dómne sé zăocú
În brațele cui mi-i dragú.
Eu cu dorú, badea cu dorú,
Trebuin-e-artú unu doftorú;
Doftorú sé ne leucéscă,
Dorulú sé ni-lú potoléscă.

Din jurul Betténului

culese de
C. R.

adunarea din anul trecut, precum: providerea tuturor școlilor din Sălagiu cu toate protocoalele reerute; providerea școlilor peste tot în uniformitate cu toate cărțile și manualele de învățământ și cu toate caetele de calligrafie, aflătoare în librăria Incuru din Brașov; apoi providerea învățătorilor cu spesele de călătorie și cărăușii la adunarea generală și la cele două adunări filiale de peste an cu o sumă de 10 fl. solvită din banii școlii, ori ai bisericii.

O hotărâre însă din cele mai ponderose din câte s'au adus în adunarea anului trecut, nu s'a dus în îndeplinire; anume: impunerea catechisărei și a propunerii religioase în școlile noastre confesionale prin cateheții naturali, așa precum pretinde legea școlară, regulamentul școlară, și chiar și ordinațiunile guvernului diecesan școlară.

Asupra acestui punct au urmat discursuri înflăcărâte și forte la loc. Membrii reuniunii cerură ca în viitoră prezidiul prin intervenirea Măritului Ordinariat Diecesan să silască pe preoți, ca să ia asupra-și propunerea religioasă; Ven. prezidiu s'a și îndatorat a face acesta.

Tot în ședința primă s'au ales anumite comisii, anume: pentru scrutarea cassei reuniunii, pentru încasarea de taxe și înscrierea membrilor noi, pentru criticarea propunerilor de probă, pentru referarea despre expozițiune și pentru susținerea ordinii. După acestea s'a dat o cetire raportului general despre activitatea reuniunii din anul expirat, și despre activitatea celor 13 cercuri filiale și a comitetului central.

Acest raport s'a citit prin raportorul Reuniunii, d-lu V. Olteanu Bungană și din el s'a putut deplin informa ori și cine despre starea și activitatea lucrărilor bune ori rele îndeplinite din partea celor 13 cercuri și a comitetului central. Raportul a fost lucrat cu mare zel, pentru care ostentă raportorul merită laudă și recunoștință din partea Reuniunii. Avera Reuniunii constă din 3204 fl. 68 cr., durere însă că sunt prea multe taxe neplătite.

Ședința I s'a ridicat la 3 ore p. m. când a urmat un prânz comun la masa confratelui învățat. Ioană Tămășianu, a căruia familie n'a îndatorat mult prin jertfele și ospitalitatea manifestată față cu noi. La masă au luat parte peste 70 persoane, învățători și preoți. S'au rostit frumose toasturi din partea d-lui președinte, a d-lor Vasiliu Cristea, V. Olteanu, A. Cosma, N. Liscaș (pentru fostul v. președinte G. Trifu și pentru d-lu Vasiliu Petri).

După prânz s'a început a doua ședință, unde mai întâi s'au ținut două propuneri de probă: a) Din scriptologie, tractarea și dezvoltarea sunetului *g* și derivarea lui în *ge*, *gi* ținută de învăț, Gavrilă Hossu cu un succes laudabil; b) Din istoria patriei despre unirea Ungurilor, propunere practică ținută de tinerul învăț. Alexiu Fedorca din Șimleu Silvaniei cu un succes foarte bun. După propunerile acestea, au urmat rapoartele diferitelor comisii. Mai bătătoare la ochi au fost referarea comisiei despre expozițiune, din care s'a vădit, că în tractul Oarței, unde a fost și adunarea, numai învățătorii din 3 comune și-au prezentat la expozițiune scrisorile de probă, pe când din alte tracte străine s'a vădit o sumă însemnată de scrisori foarte frumoase.

La 7 ore seara s'a ridicat ședința printr'o vorbire foarte caldă a d-lui președinte. Adunarea pentru anul viitor s'a hotărât a se ține în Curtea.

Tinerii învățători și câți-va studenți au aranjat și cu ocaziunea aceasta și o petrecere colegială cu joc, la care și-au petrecut până în zori de zi.

Un membru al reuniunii.

Deschiderea „Internatului Pavelianu“ în Beiuș.*)

Ceea-ce pururea neuitată în întemeierea alți gimnasiului din Beiuș, fericitul de piă memoriă Episcopu gr. cat. al Orășii mari Samuilă Vulcani, a prevădit cu ochii săi profetici în literile Sale fundamentale din 2 Iuliu 1836 (sub p. 3 lit. h), sa realizat în aceeași zi de 2 Iuliu cu 55 ani mai târziu.

A fost o deosebită fericire pentru Prea venerații membrii Capitulari și pentru întregul S. Consistoriu, când Prea sântia Sa Escellentisimul Domn Episcopu fundatoru rostise cuvintele, care se vor păstra în inimă din generațiune în generațiune. „Internatul Pavelianu de lângă gimnasiul sup. gr. cat. din Beiuș se va deschide cu începutul anului școl. în 1 Sept. 1891.“

De odată cu restaurarea și mărirea edificiului gimnasial, Prea sântitul Domn Episcopu-Patronu concepu fericita idee de a ridica pe lângă Institutul un Internat cu menirea să tindă adăpostu unor talente ivite din timp în timp în sinul poporului nostru copleșit de miserie. Încă din 1888 zidul s'a terminat, în 1889 rechizițiile de mobiliare s'au procurat, și estă anu se dau toate destinațiunile lor. Și de-orece edificiul cu un front la strada principală, cu altul de cătră Valea Nimășoilor, pe altă căruia țermu este zidit, nu putea să cuprindă mai mulți, decât 60—70 tineri, Prea sântitul Domn Episcopu-Fundatoru îngrijat mult de creșterea tinerimei, cu marimăsa-i liberalitate a lăsat, ca partea edificiului de cătră Vale să se mai lungască cu 20 metri, completându astfel Internatul cu două sale mari în etagiu, tot atâtea în parteru, și în suterenu cu scaldă pentru băieți.

Păreții sunt deja ridicați, în curând va fi pus și acoperișul. Când și această parte va fi dată destinațiunii Sale, Internatul va pute cuprinde 80—100 tineri și mai bine.

Folosile internatelor nu se pot trage la indoala. Dovadă sunt seminariile și convictele realizate pe lângă gimnasiu în toate unghiurile mai însemnate ale țării. Necesitatea Internatelor în modu prea eclatant s'a dovedit prin ridicarea de curând a Internatului „Franciscu-Iosefinu“ lângă gimnasiul cat. regescu din Budapesta pentru băieții bărbăților de rang și cu averi. — Și deocă unii, cari dispun de mijloace abundante, cărora li stă în puțință a creșea pe fii lor în cele mai distinse case, nu se ferescu, ci chiar din contră, dorescu a se folosi de avantajele Internatelor, ce se dicem despre părinții, cari dispun de mijloace mai modeste, ori sunt lipsiți cu totul? Întru adevăr, părinții, cari sunt fericiți a-și așeza copiii în Internat, se pot depărta cu acea inimă liniștită, că în locul lor au lăsat părinți, cari își țin de cea mai sântă chiamare și datorință a griji de fii lor în tocmai ca dâșii.

Dér Internatele au folosul lor și pentru instrucțiunea gimnasială. Tinerii de sub conducerea îngrijită din Internat, în privința purtării pot să servescă de modelu celorlalți tineri esteri, ér cu diligența lor presupusă deșteptă rivalitate nobilă între sine și față de ceilalți tineri, ceea ce nu pôte fi în favorul instrucțiunii.

Institutele noastre culturale toate sunt tinere. Internate pe lângă școlile medii avem prea puține. Celu mai vechiu este Seminarul domesticu gr. cat. din Oradea-mare, întemeiat de regele Apostolicu Leopoldu II în 1792. A urmat în a doua parte a seculului presinte Fundațiunea Zsigénă pentru tinerii români gr. or. în Oradea-mare, Seminarul gr. cat. lângă gimnasiul din Blășu, Internatul Românilor Marmășien din Sibiu și în urmă estă anu, „Internatul

*) Celelalte foi sunt rugate în interesul comunu a reproduce această publicațiune.

Pavelianu“ lângă gimnasiul gr. cat. din Beiuș.

Nimicu nu pôte caracteriza mai evidentu modestia evanghelică a generosului fundatoru al acestui așezământu importantu, decâtu laconicele cuvinte ale Cerculariului cătră Clerulu gr. cat. de Oradea-mare din 2 Iuliu 1891 nr. 1496: „Se notifică Frățielor Vostre, cumcă Internatul din Beiuș fundat prin Noi, amă decisu a-lu deschide cu începutul anului școlasticu viitoru 1891/92 de-ocamdată cu 12 alumnii, susceperă cărora pentru astă dată amă contredu'o M. On. Frate Ioană Buteanu, directoru gimn., pe carele totu-odată l'am denumitu și constitutu de Rectoru alu Institutului memorat, numitu după numele nostru ca fundatoru „Internatului Pavelianu“.

Nimicu mai mult!

Amăsurat acestora la cele 12 locuri fundamentale își pot înainta recursurile lor la Rectorat până în 20 Augustu a. c. în linia primă tinerii gimnasiști ori normaliști gr. cat. din Diecesa Orășii-mari, în linia a doua, cei din celelalte diecese gr. cat. române din țeră. Recursurile vor fi a se ajusta cu testimoniu școl. din anul decursu, atestat de paupertate edat de antistia comunală și vidimat de preotulu concernent. Băieții din școlile sătescu, cari ar dori să useze de beneficiul Internatului, au să producă despre talentulu lor atestat subscris de învățatoru și preotulu concernent, ca directoru al școlii sătescu, vidimat și de protopopulu tractului.

Afară de cei 12 tineri susținuți din fundațiune, se vor primi în „Internatul Pavelianu“ de-ocamdată 40—45 tineri cu soluțiune lunară de 12 fl., séu 120 fl. pe anul întregu școl. Acești internați cu plată pot să fi tineri de ori-ce confesiune*, dér necatolicu, amăsurat Statutelor Internatului, pentru uniformitatea în creșere și cu deosebire pentru evitarea de ori ce certe religioase, au să învețe studiulu religiunii la olaltă cu tinerii gr. cat. și a lua parte cu dâșii la toate exercitiile s. religioase permițendu-li-se în sărbătorile împărătescu a asculta S. liturgiă în bisericile lor proprii, precum și a se mărturisi și cumineca la parochiul de confesiunea lor. Pentru acesta însă se va recere nu numai învoirea părinților, ci și concesiunea expresă a superiorităților bisericești respective.

Suma do 120 fl. se va răspunde în două rate înainte, rata I îndată la primire érá a II cu terminulu până la finea lui Ianuarie.

Alte condițiuni vor fi următoarele:

- 1) Părinții vor arăta Rectoratului dorința, de a-și așeza băieții lor în Internat până la 20 Augustu st. n.
- 2) În Internat se vor primi numai tineri săntoși. De acea pe timpul înscrierilor lu gimnasiu, în zilele cele din urmă ale lunei Augustu toți internistii alumnii ori solvenți vor fi vizitați de mediculu Institutului.
- 3) Internistii au să fi prevăduți de acasă cu 6 séu celu puțin cu 4 părechii de schimburi, cu 6 năfrâmi de busunar și 2 la gât, cu o saltea séu sacu de paie, cu 4 fețe albe de pat (lințole de așternut) și cu alte 2 fețe acoperitu patulu, cu 2 perini și 4 fețe de perini cu unu țol séu cu o plapomă, cu 4 servete și 4 stergare, 4 perechi de cio-rapi séu obiele; apoi cu 2 părechii de călțun, 2 pepteni unulu rar și altulu desu: perii de vesminte: și de călțun, cu două părechii de vesminte unulu de véră și altulu de érnă. Toate obiectele de spălat vor fi a se însemna de acasă cu inițialele séu cu numele întregu al elevului respectiv,
- 4) Părinții séu tutorii nu vor încredința banii tinerilor, ci toate lipsele de vesminte, de cărți și alte rechisite se vor acoperi pe calea superiorității Internatului.

*) De naționalitate însă? — Credem, că numai Român.

5) Internistii cu toți se vor bucura în Internat de următoarele emolumente: a) locuință comodă și săntoasă prevădită cu toate cele de lipsă: b) încălțit, spălat și luminat c) vîpă, și anume pentru dejun unu pătrar de lapte caldu ori supă de chimin, la prânz 3 feluri de mîncări, séra la cină două, Dumineca și sărbătorii la amădăci 4 feluri, d) medicu și medicină pentru cei morboși e) scaldă de două ori pe lună.

Alte informațiuni părinții séu tutorii vor pute lua dela superioritatea Internatului.

Beiuș, 4 Augustu 1891.

Ioană Buteanu.

rectoru alu „Internatului Pavelianu“.

Esamene la sate.

Din districtul Ulpiei Traiane, Iuliu 1891.

Deorece din ținutul Hațegului, — pururea memorabilu în viața poporului nostru, de carele sunt legate reminiscențele cele mai mândre ale unu trecut glorios, — nu a străbătut nici o faimă în publicu despre starea învățământului popular și despre mișcarea intelectuală din acestu leagănu al României; binevoiesce, D-le Redactoru, a primi în colonele prețuitei „Gazete“ raportulu urmatoru despre starea școlilor, a învățământului și despre decurgerea esamenelor publice din districtul protopopescu al Ulpiei Traiane.

Acum, când ne aflăm în ajunul adunării generale a Asociațiunii Transilvane și frați de unu sânge și de o simțire își vor da mâna în opidulu Hațegu peste altarulu culturai generale românești, ca să însufe vieță, să dispună cei chiamați la o lucrare comună mai energică și mai respicată întru ridicarea culturală a poporului, — acestu raportu cu atât mai mult va interesa pe marile publice românești, cu câtu înflorirea școlilor și prin acesta cultivarea poporului sănten și educațiunea generațiunii tinere este problema cea mai sublimă a Asociațiunii transilvane.

I. În acestu districtu protopopescu, carele cuprinde 14 parochii matre și 3 filii, cu o populațiune românească de 11 769 suflete după recensiuinea anului acestuia: (străini 425), se află 9 școle confesionale române gr. cat. și 2 școle de stat, în Pesceana și Zaicăniu. Princi obligati la școlă de toate zilele (6—12 ani) în anul școl. 1890—91 au fost 1056, dintre cari au frecuat școlă 700; dela 12—15 ani au fost 415, dintre cari au cercetat școlă peste 200 elevi. Diferența numărului între copiii obligati și frecuentatori ai școlii de toate zilele se esplică mai cu sémă din trista împregiurare, că unele comune mărghinase, precum Ohaba-Sibișelu, Valea Delin, Rădemor, Ostrovel și Bucova parte din cauza trailului réu, parte din alte influințe climatice, dau unu contingentu însemnatu de princi defectuși și prea debili, prin urmare neapți de școlă, precum acesta apare din conscrierea oficiosă. Cu privire la școlă de repetițiune, această diferență e și mai mare din cauză, că fiindu comunele situate la pôlele munților, tinerimea mai adultă se ocupă cu păzirea vitelor — ramulu principalu al subsistenței, — prin urmare cercetarea școlii adesea e impecat.

Totși pe lângă o stăruință mai energică și pe lângă o îndemnare mai serioasă din partea preoților ca directori școlari s'ar pute câștiga unu rezultat cu multu mai bun, ceea ce în interesul culturai generale nu se pôte îndes-tul recomanda. Din nefrecuentarea școlii repetiționare rezultă apoi faptul intristatoru, că partea preponderantă a tinerimei școlare care a trecut peste anii obligatori la cercetarea școlii de toate zilele, după puțin ani a pierdut chiar cunoscințele elementare ale învățământului, decum se și mai lărgescă cele însușite în școlă prin repetițiune și deprindere mai îndelungată.

În fața acestei împrejurări nu e mirare, că adeseori se audă graiuri în popor despre urmele neînsemnate ale instrucțiunii școlare în tinerețea adultă, deși această stare în prima linie provine din vina poporului.

Preste totu, frecvențele au fost regulate și pedepsiri pentru neglijință nu s'au întemplat mai de loc. La această stare îmbucătătoare au contribuit multu învățătorii, cari peste totu au scutit sădi în inimile părinților interesu viu pentru școlă; ăra asupra elevilor tractarea afabilă și preventoare, încurajarea și sporiul obținut au influențat nespust mai multu, decâtu ori-ce forță ce s'ar fi aplicată. Acestu interesu viu, escitată în inimile poporului, își află expresiunea cea mai fidelă în frumoșele și corăspundătoare edificii școlare, ce se află în acestu districtu, ăra ifluința bine-făcătoare asupra elevilor apare din rezultatele deplinu mulțămitoare ale esemenelor petrecute.

Afară de 2 școle — Valea Deliu și Păucinesci, — toate se află în stare bună; 5 suntu clădite din materialu solidu de pētră; 4 din lemn. Mai vērtoșu cele de piatră suntu spațioșe, construite după planuri potrivite și înzestrate în mare parte cu recușitele și manualele de lipsă încātu în această privință nu se pōte ridică nici o bănuț.

O adevărată decore a clădirilor școlare din acestu ținutu este școlă din Băuțariulu inferioru, terminată și predată învățământulu în anul trecut; asemenea potu rivalisa cu ori și ce alte școle rurale cele din Clopotiva, Grădișce și Ostrovulu mare.

Vrednică de totă lauda este alipirea poporului cătră caracterul confesionalu românescu alu școlii sale pentru a cărui salvare jertfesece totu ce-i stă în putință.

Pe câtu de mulțămitoare este starea clădirilor școlare și ajustarea loru internă, pe atâtu de îndestulitoare este și starea învățământulu. Învățătorii deși sunt dotați fōrte modestu — numai în Grădișce cu 300 fl., în celelalte comune cu 200 fl. — își implinesc peste totu datorințele lor cu zel și scumpătate; predarea obiectelor se întemplă în mod intuitiv și la înțelesu; ori ce mecanismu este eschisist. Prin această mintea elevilor nu se obosese, atențiunea rămâne încordată și însușirile mentale se desvōltă în ordine naturală, treptat și cu succes. Salariile învățătorilor se încasază din repartițiuni, adeseori cu greutăți provenite mai multu din cauza sērăciei poporului, deoatū din rezistență.

II. Decursulu esamenelor a fostu următorulu:

1) **Băuțariulu inferioru.** Erumpându bubatulū între copiii scolari, învățământulu încă în 11 Aprilie s'a sistat și prin urmare esamenū publicū nu s'a ținut. După protocolul de frecvență și după constatările făcute cu ocaziunea vizitării oficiōse a școlii, cercetarea școlii a fost regulată; pedepsiri pentru neglijență puține; învățătorul *Simionu Cămpeanu* a desvōltat unu zelū vrednicū de laudă atâtu în conducerea școlii, câtu și în predarea metodică a obiectelor de învățământ. Din 78 elevi obligați, au frecventat școlă 69; mai puțin regulat a fostu cercetată școlă de repetițiune (din 45 abia 21) și asta, din cauză că copiii mai mărișori se află mai cu sēmă la munte, de unde arara-ori se scobōră acasă. Peste totu, copiii dovedescū multă istețime naturală și suntu de bună speranță pentru viitoru, numai să fi păziți de o greșelă principală a părinților. Starea școlii e îmbucătătoare.

Băuțariulu superioru. Esamenul s'a ținut în 28 Maiu înainte de amēdī prin învățătorul *Corneliu Jubasiu*, teologū absolutu în prezența unui numărū frumos de popor. Din 73 obligați, au frecventat școlă numai 48, din cauză, că fiindu această comună fōrte imprăștiată, așa că unii prunci trebuie să per-

curgă până la școlă 4—5 chilometri, elevii până la 7 ani, ca prea debili și mulți neapți, au rebuită să fiă scutiți dela cercetarea școlii. Cei ce au cercetat' o însă au cercetat' o regulat; pedepsiri nu s'au aplicat.

O surprindere adevărată plăcută a făcutu prezența Ilustrității Sale prea bunului Arhiepiscop diecesanū *Dr. Victoru Mihalyi de Apșia*, carele la reîntōrcerea sa din vizitarea canonică, întreprinsă într'o parte din ținutul Hațegului, trecēndu prin această comună, cercetă școlă în această zi, esaminându cu afabilitatea-i caracteristică și atrăgătoare pe elevi din doctrina creștină. Deși prezența neașteptată a Ilustrității Sale cu această ocaziune sērătorască pentru unu moment i-a adus în confuziune pe elevi, totuși după puțină reculegere răspuseră bine și mulțămira deplinu așteptările Ilustrității Sale. În decursulu esamenului se constată, cumcă învățătorul și-a pus multă silință atâtu în predarea practică și la înțelesu a obiectelor, câtu și în menținerea ordinii și a disciplinei școlare. Răspunsurile clare și sigure ale elevilor; atențiunea încordată asupra întrebărilor, ținuta lor curajoșă și îndrăsnită au fostu o dovadă nu numai despre stăruințele învățătorului, ci și despre docilitatea și capacitatea pruncilor. De aceea elu a și meritat deplinu laudele ce i-s'au adus din partea presidiului și mulțămitele ferbinți ale poporului asistentu. Starea școlii e mulțămitoare.

3. **Buțova.** Esamenul s'a ținut în 29 Maiu dela 9 ore dimineața până la 1 oră după prânđu de cătră învățătorul *Demetriu Receanu*, pe lângă o asistență neînsemnată de popor, cu succesu mijlociu. Din 103 copii obligați și 48 înscriși s'au esaminat 38. E durerosu, că la această școlă, pe lângă toate opintirile inspectoratului școlastic confes. nu se pōte mijloci o frecvență regulată, nici înzestrarea școlii cu rechisitele de lipsă, deși comuna bisericăscă e mare și în stare bunisōră. Totu așa stă lucrul și cu școlă de repetițiune, pe care din 38 elevi abia au cercetat' o 20 și și aceea puțin regulat. Din astă cauză și progresul a fostu puțin mulțămitor, pe lângă toate că pruncii suntu vioi și înzestrați cu frumoșe calități spirituale. Începătorii în cetire, ăra cei mai mărișori în intuițiune și socotă dovediră puțină deprindere; răspunsurile mai multu mecanice, decâtu la înțelesu; adese-ori nesigure și mai multu pe găcite. Starea școlii puțin îndestulitoare; poporul arată interesu neînsemnat față de școlă.

4. **Clopotiva.** Esamenul s'a ținut în 2 Iuniu dela 3—8 ore sēra de învățătorul *Nicolau Cămpeanu*, cu succesu de laudă. Încă cu o oră înainte de sosirea președintelui, unu publicū numerosu se adunase în sala spațioșă și frumos decorată a școlii, ăra elevii îmbrăcați în haine de sērătoare, așteptau cu nerăbdare începerea esamenului. Din 131 elevi obligați și 75 frecvențatori, se esaminară 69. Deși din cei obligați s'arū fi putut sili mai mulți să cerceteze școlă, totuși luându-se în considerare sērăcia extremă a unor elevi, parte servitori, aceștia au fostu scutiți dela cercetarea școlii, mai vērtoșu fiind-că acestu numărū pentru unu învățător e destul de mare. Răspunsurile peste totu mulțămitoare, ținuta copilor corectă, atențiunea încordată, curățenia de laudă, ceea ce face onōre învățătorului. Din toate obiectele s'a tractat materia întregă și la înțelesu; nu s'a putut observa nici umbră de mecanismu; mai cu sēmă din intuițiune și din socotă elevii arătară o pētrundere frumosă, ceea ce dovedese capacitatea pruncilor, stăruința și modul practicū de propunere din partea învățătorului. Poporul își manifestă îndestulirea; frecvențarea a fostu regulată, pedepsiri pentru neglijență nu au obvenit, școlă de repetițiune e ținută bine. Starea școlii înfloritōre.

5. **Grădișce-Brazova-Hobița.** La a-

castă școlă centrală s'a ținut esamenul în 31 Maiu, dimineața, de destonicultu învățătorul *Nicolau Trimbișoniu* pe lângă asistența unui publicū numerosu din comună. Succesul a fostu deplin mulțămitor. Din elevii înscriși în număr de 74 s'au esaminat 59. Din comuna Brazova și Hobița contingentul elevilor frecvențatori a fostu prea neînsemnat, parte din cauza depărtării, parte din cauza miseriei părinților, cari nu-și potu provede copiii cu vestmintele de lipsă, la cari se mai adauge încă neaptitudinea și debilitatea pruncilor, pricinuită de traiul rēu și necorăspunșătoru pentru desvōltarea fizică a acelor. Mai cu sēmă din intuițiune, istoria patriei și geografă răspunsurile fură esacte și potrivite; materia prescrișă pentru singuraticele clase (5) s'a tractat în totă estensiunea și la pricepere, fără ori ce mecanismu. Durere, că din cauza sērăciei nu se pōte aplica unu alu doilea învățător, căci după numărul însemnat al copilor obligați la școlă acesta arū fi de lipsă. Școlă de toate zilele, câtu și cea de repetițiune mai vērtoșu de pruncii din Grădișce, a fostu bine cercetată. Pedepsiri nu s'au întemplat. Starea școlii înfloritōre. (Va urma.)

Inscințare.

Brașov, 19 Iulie s. v. 1891.

Reuniunea femeilor române din Brașov a înființat, după cum se știe, unu *Internatū* cu scopu de a instrui fetețe din clasa de mijlocu a societății românesce în menagiul casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cadu în sfera unei bune economie.

Reuniunea întreține și subvenționează acestu internatū cu o sumă considerabilă numai ca să pōtă primi fetețe cu o taxă câtu se pōte de scăduț.

În acestu internatū se învață:

a) A pregăti totu felul de mâncări;
b) A spăla și a călca totu felul de albituri;

c) A croi și a cōse cu mașina totu felul de albituri și vestminte;

d) A cultiva legumi și

e) Regulă igienice.

Pentru completarea cunoscințelor câștigate în școlă, s'a introdus și unu cursu din religie, limba română, maghiară, germană și din aritmetică.

În acestu Internatū se primesc fetețe române, cari vorū fi absolvatū celū puținū trei clase primare și vorū fi implinitū celū puținū doi-spre-șce an.

Taxa pentru întreținere și instrucțiune este 12 fl. pe lună, plătită anticipativ.

Fetețe orfane și sērăce potū fi primite grătuit în Internatū.

Fetețe din Brașov, cari arū voi să petrecă în Internatū numai peste zi, plătesc pentru totă instrucțiunea și pentru prânđu și ojină 8 fl. pe lună.

Deōrece numărul elevelor, ce se potū primi în acestu Internatū este res-trins, de aceea se invită părinții și tutorii a se însinua la subscrișă președintă celū mai târziu până în 20 Augustū st. vechiu.

Primirea elevelor în Internatū se va face dela 25 Augustū st. v. incolo.

La primire are să aducă fiă-care elevă albiturile și vestmintele necesare, precum și așternutul de pat.

Informațiuni mai de aprōpe se potū lua dela subscriși.

Agnes Dușoiu

Lazarū Nastasi

președintă.

actuar.

CARACTERULU.*)

Insușirile caracterului
2. **Stăpânirea de sine și abnegarea.**

Juneța regelui Iugurtha o descrie Sallustū astfel: Frumos și vênjosu la trup, dēr mai multu la spirit, elu nu s'a dat desfrēnului și lenei, ci se exercita în călărit și alergatū, până întrecu pe toți

*) După Smiles-Rudow. A se vedē Nr. 161 alu „Gaz. Trans.” din 1891.

șoții săi de vērștă. Apoi vēna lei și alte animale sēlbaticē între-cēndu pe toți ceilalți; era datat a lucra mai multu ca toți și a vorbi mai puțin decâtu toți.

Pe când însă Iugurtha era purtatū de spiritulū întregului sēu poporū, Publiu Scipione Aemilianū se arată și mai mare prin aceea, că s'a ridicatū cu bărbăție în potriua desfrēului și alu luxului ce domnia în Roma pe timpulū juneței sale, așa că în curēndu își câștigă mare stimă prin moderațiunea și modestia sa. Aceste însușiri mai alesu însă cumpetulu sēu, îi păstrară sēnătatea, pe care era obicīnuitu a-o întări prin exercițiile sale la vênătoare.

Astfelū omulū harnicū se va cresce pe sine prin strictetă în contra sa, ca să fiă trezviu și veghiatorū; elū va face binele și va încungiura rēulū, va fi condusū de minte, va resista nenorocirei și se va lupta în contra ticăloșiei, va sta ca stāncă întărinduse în credința lui și nu se va obosi de a sēvērși fapte bune; astfelū va veni timpulū când va seceră.

Și omulū de negoțu și de afaceri trebuie să se supună la regulă și la ordine strictă. În negoțu ca și în vieță succesul atērnă în gradū mare dela o dispozițiā regulată și dela disciplina ce ne-o impunemū, care nu numai că ne face să ne putem stăpāni pe noi înșine, ci încă și pe alții. Indulgența, împreunată cu stăpânirea de sine, neteșese calea vieței și ne deschide multe uși, cari altfelū arū rămāne închise pentru noi. Același rezultatū îl dobēndese prețuirea de sine; căci cu câtu se prețuesce mai multu unū bărbatū, cu atâtu mai multu îl prețuesc alții.

În politică este ca și în negoțu: dispozițiā și caracterulū dobēndescū mai multu decâtu simplulū talentū. Celū ce nu se stăpānesce pe sine, n'are răbdare și nu pōte să stăpānescă pe alții sēu să-i tracteze astfelū, cum e de lipsă. Când în prezența marelui bărbatū de statū englesū Pitt s'a pusū întrebarea, că ore ce însușire este mai de trebuință unui primū-ministru, dīse unulū: „oratoria”, alu doilea: „sciința”, ăra alu treilea dīse: „energiā la lucru”; dēr Pitt li răspuse: „nu, domnilorū, ceea ce-i trebuie mai multu unui primū-ministru este: „răbdarea!” Și răbdarea însemnă totatata ca stăpânirea de sine, în această însă Pitt era fōrte tare. Prietinelū sēu Rose dīce, că nu l'a vēduțu nicī-odată înfuriatū. Unuia dintre funcționarii săi, cu numele Christmas, i-a datū Pitt sfatulū, de a nu-și perde pe câtu nu mai este cu puțină nicī-odată răbdarea, de-a nu-o pierde însă nicī-decum în timpulū orelorū de oficiu. Acestu sfatū l'a găsitū numitulū funcționarū fōrte probatū. Cu această răbdare însă, scia Pitt să împreune cea mai mare putere în gândire ca și în lucrare, precum și prezență de spiritū.

Răbdarea și stăpânirea de sine aducū puterea bărbătescă la perfecțiune.

Scimū ce a trebuit să sufere în casa sa Socrate; căci Xantippa, șoția lui, a fostu rea și certărețā, așa că zi și nopte nu mai înceta de a fi mărișă și de a se certa. Alcibiade într'o zi mirându-se multu de această, întrebă pe Socrate, de ce nu alungă o femeie atâtu de rea, ăra Socrate îi răspuse; „N'o alungū, pentru că prin prezența ei mă dedau, a suporta și alte ocări și vātămări,

tocmai așa cum facu călăreții, cari îmblândeșu mai înteu caii cei mai sêlbatici, pentru că apoi o isprăvescu mai ușor cu ceilalți cai." Este știut, că odată Xantippa din mânia, pentru că soțul ei nu răspundea nimic la cuvintele ei de ocară, i-a turnat peste capu o olă plină de apă murdară. Atunci Socrate dîse liniștit: „Acuma știu, că Xantippa, nu numai că pôte tuna, ci pôte face și plôia.”

Pitagoreii se exercitau în modu admirabilu în stăpânirea de sine. Ei lăsau adecă se li-se aducă o masă încărcată cu cele mai frumoșe mâncări și după ce își scaldau ochii multă vreme în această privelișce, lăsau se care bucatele totu așa cum au fost aduse, ér ei se depărtară cu stomacul gol.

Despre Cesare dîse Cicero: Tu ai învinsu nenumărate popore sêlbatices rêsboinice; dér acêsta nu e greu ferului și puterei. Celu ce pôte însê se se învingă pe sine însuși, sê-și stăpânescă mânia, sê fiă moderatū în victoriă, celu ce pôte acêsta acela e mai multu đeu, decătū omū.

Și încă cu mult înainte de Cicero și de Cesare, regele Ptolomeu a doveditū cea mai mare cumpătare. Elū nu numai că a lăsatū lui Demetrios, pe care l'a învinsu, totă averea sa, dér încă l'a mai cinstitū cu daruri bogate, dîcendū că elū nu pörtă rêsboie pentru pradă, ci numai pentru gloriă.

De acești bărbați din vechime au fost vrednice și femeile. Arria, soția lu Paetus, își perdū fiulū ei frumosū și plinū de speranță, pe când soțulū ei zăcea bolnavū, așa că și viața lui era în pericolū. Ea orêndu inmortentarea așa, încatū Paetus n'a observatū nimicū; de câte ori intra în camera acestuia și o întreba Paetus, cum fi merge fiului, ea răspunsă: „Dorme lină". Când însê de durere nu-și mai putea reținē lacrimile, părășea iute camera spre a-și stîmpera plânsulū! După aceea sê întoarse la soțulū ei cu o privire liniștită, ca și când ar fi lăsatū durerea afară.

(Va urma.)

HIGIENA.

Ingrijirile ce trebuiesc date copilului nou născutū.

Indată ce copilulū s'a născutū trebuie a-lū scaldă într'o baie cu apă caldă (camū de 28° grade Réaumur) ținendū-i capulū cu mâna stângă d'asupra apei. Copilulū se nasce în totdeuna acoperitū pe totă pielea corpului de o grăsimē; pentru a curăți acêstă grăsimē trebuie a-lū unge pe corpū cu untū prospētū sēu cu untū de migdale sēu cu untū gâlbenuși de ou.

După baie trebuie ștersū și înfășuratū într'o cărpă caldă.

Trebuie mare băgare de sēmă asupra funiei buricului, decă se ține bine strânsă legătura, apoi trebuie a se înfășura într'o cărpă môle și curată, și a schimba acêstă cărpă în fiă-care đî în timpū de 6—8 đile, până când funia buricului cade. După ce funia buricului a cădutū, trebuie pusă numai o mică cărpă curată pe buricū.

Imbrăcămîntea copilului trebuie sê fiă câtū se pôte de simplă și ușorā și a-lū pune în scutece curate și calde fără a-lū înfășa, căci înfășatulū este fôrte vătămătorū pentru copilū, impedecându i dezvoltarea și slăbindu-i puterea muschilorū.

Copilulū trebuie sê-și abă patulū sēu separatū, aședatū aprôpe de mamă și feritū de orice curentū, de căldura sobei (cuptorului) și de lumina prea tare. Este fôrte vătămătorū de a culca copilulū cu persône bolnăvicioșe sēu bêtâne. Obiceiulū de a legăna copilulū este fôrte rēu și trebuie dela începutū deprinsū fără a-lū legăna.

Curățenia este una dintre cele mai mari trebuințe pentru buna dezvoltare a copilului nou născutū; de aceea trebuie a se ține copilulū pe câtū se pôte de curatū; atătū corpulū, câtū și rufe și așternutulū. Aerulū din camera, unde șede copilulū, trebuie curățitū în fiă-care đî, lășându-se ferestrele deschise, în care restimpū copilulū trebuie dusū în altă cameră.

Copilulū trebuie scaldatū în fiă-care đî în luna întēia, pe urmă se pôte scaldă la douē đile odată în apă caldă, ținendū copilulū în scaldă 5—8 minute.

Rufele asemenea trebuiesc des schimbate, mai cu sēmă când ele suntū ude de urină (udū) și altele.

Capulū copilului cere o îngrijire deosebită, cu atătū mai multū pentru cei ce au nisece coji pe capū, care în poporū se numesce spurcatū; trebuie spălatū bine capulū și unsū ușorū cu untū de lemnū curatū sēu cu untū prospētū nesăratū.

Indată după baie ce i-se face copilului întēi după nascere, trebuie a-i șterge gura cu unū petecū curatū; acêsta trebuie sê se facă și în urmă, după fiă-care sugere, sēu decă nu după tôte sugerile, celū puținū diminēța și sēra.

În urmă trebuie culcatū copilulū în patū pe partea drēptă, dér nicī odată sē nu se culce cu fața în susū.

La 6 sēu 8 ore după nascere și după ce s'a terminatū atătū îngrijirea pruncului, câtū și a mamei, sē se pună copilulū la sînulū mamei, ca sê sugă primulū lapte, care se numesce colastru și este unū bunū purgativū (care face eșirea afară) pentru copilū, încatū copilulū după câte-va ore scôte afară celū dintēiu meconiu. Decă însê meconiulū întârđie de a eși după cum se întēplă de multorī, atuncī sê i-se dea copilului o linguriță de siropū de reum (reventū), sēu câteva lingurițe de apă îndulcită cu zahărū.

(„Fôia Diecesandă")

Dr. Em. Elefterescu.

Pentru copii.

Ursulū și albinele.

1. Ursulū vine mormăindū Albinițelorū cerendū, Sē-i dea miera, c'asa vrea, Sē se sature cu ea. — „Ba noi nu, mē, nu țî omū da, „Că tu n'ai muncitū la ea!" (Bis.)
2. — „Ce-ați dîsū? — plēvā de nimicū! „Eu sunt mare, sunt voinicū!" Răcnî ursulū îngâmfatū Și-n stupū colții și-a'mplântatū! Aoleo, mē! — ce-ai făcutū? Vai de capulū tēu celū slutū! (Bis.)
3. Albinuțele îndrăcite Cu-alorū țepe otrăvite Dau năval'asupra lui Și-lū împungū, de-lū facū cu [cuiu!] Nu te da, mē, ești voinicū! Ele-sū micī și de nimicū! (Bis.)

4. — „Ba suntū marī draci, [m'ardū amarū — „Parcă m'am viritū în jarū!" Oftă ursulū, vai de elū! Și-a fugitū, ca unū mișelū! Nu fugi mē, ești voinicū — Sfarmă plēvā de nimicū! (Bis.) G. C. B.

Din serile de érnă.

Ghicitori*

Am o târlă de gâșce; cea dinainte cu douē înapoi; cea dinapoi — cu douē înainte; cea din mijlocū — una înainte, una înapoi. Câte gâșce amū?

(Tr.)

La tótă casa — fune trasă.

(Cale.)

Găină crēța

La domni pe mēsă.

(Struguri.)

Susū batū dobele

Josū cadū negurile.

(Săla și țarina.)

Botă tărcată

În câmpū aruncată.

(Șepele.)

În tótă casa muiere grôsă.

(Cuprului.)

Ce móre în carne.

(Fierul celū arsū.)

Ciumeliga liga

Ea își lēgă limba

(Môrta.)

Am o poiată cu șapte iepe supe; una-i cu cōdă, celelalte tôte-sū curte

(Cuprului, pitele și lopata.)

Calulū pe oia, oia pe lemnū, — lemnulū sbiară, oia cântă, calulū tace.

(Aronul, struna și cețera.)

Am o poiată, — în ea unū taurū vênētū, trupulū încape pe ușă, cōrnele ba.

(Ștețelulū.)

Strigă Barna dela munte,

Sē se stringă boii 'n curte.

(Clopotulū.)

Inaltū ca casa, verde ca mētasa; în tótă crēnga ou, în totū oulū pui.

(Nou și unou.)

Auđite în Betfia.

Koevari.

MULTE ȘI DE TOATE.

Canibali civilizați.

La 10 Iulie n. o. a prinsū poliția din Salinas (unū orașū în Brasilia) o bandă de ucigași, cari se hrăneau cu carne de omū. Capulū bandei acestorū felū de canibali civilizați se numesce Vierra. Redactorulū điarului „Cida de Leopoldina" ce apare în Salinas, a intratū în închisore la Vierra, cu care a avutū o conversațiune de următorulū cuprinsū:

— „Adevēratū este, că d-vōstrē vē hrăniți cu carne de omū?" întrebă Redactorulū.

— „S-nțelege, că-i adevēratū! — răspunsē Vierra cu sânge rece. „Butoiele pline cu carne de omū, sărată, pe cari le-au aflatū polițiștii în pivnița mea, potū sē te convingă despre acêsta. Eu și amicii mei Basilio și Leandro, precum și ceilalți soți ai mei, șeptēmăni în-

*) Înaintea a tótă ghicitorū se đice: „ghicī ghicitorū mea", ori: ciumelei ce-i?"

tregi ne-amū hrănitū numai cu carne de omū.

— „Și ce v'a îndemnatū sē faceți acêsta?"

— „Poștimū, lucru mare!... Apoi amū făcutū o din simpla causă, că carnea de omū are unū gustū minunatū. De altmintrelea amiculū meu Leandro ne-a îndemnatū mai înteu, ca sē mănecmū carne de omū. Într'o đî elū ne-a învitat la prândū, pe care-lū gătise din cadavrulū unui copilū, ce-i murise. M'a fostū fôme și am mănecatū. La câteva đile după aceea am tocatū în capū pe o femeia bêtănă, ce o aflasem durmindū la o margine a drumului. Acesta a fostū primulū omorū, ce l'am comisū cu scopulū de a mē hrăni cu carne de omū. La ospēțulū datū din cadavrulū acesteī femeii am învitatū pe amicii mei Leandro, Basilio și Pedrillo. Cești doi din urmă vaniră cu neveste cu totū și astfelu ne-amū ospētatū toți împreună. Mai târđiu am ucisū pe unū omū cu numele Simplisio și curēndū după acêsta am ucisū și doi fii ai acestuia. Pe toți i-amū consumatū. După acêsta însē veniră vremuri grele peste noi, de ôrece fū alarmatā poliția. În strîmțorea acêsta amū fostū siliți se tăiamū pe nevasta lui Basilio și după ce amū mănecatū o și pe acêsta, veni rēndulū la Basilio pe care încă l'amū ucisū. Din acesta însē abia amū mănecatū jumētate în tovărășia cu Leandro, când etă că dete poliția peste noi și ne curmă trailulū celū bunū."

Istorisirea acêsta îngrozitôre conține purulū adevērtū deôrece în faptă tocmai așa s'a întēplat, că polițiștii deteră peste înfricoșății canibali tocmai în momentulū, când aceștia mănecau din carnea lui Basilio. Partee, ce nu era încă mănecată, o aflară sărată, tăiată în bucăți și aședată într'unū butoiu. Vierra, acestū înfricoșatū monstru omenescū, spuse încă și aceea, că ei mănecară carnea de omū fērtă, friptă, crudă, sărată și pipărată, fără sē le fi fostū câtū de puținū grēțā. Pentru faptele lorū, canibali nu arată nicī celū mai micū semnū de părere de rēu. Se pare, că hrănirea cu carne de omū a stînsū din ei totū simțulū omenescū.

* Nenorociri pe căile ferate.

Firulū telegraficū ne aducū sciri acūși dintr'o parte, acūși dintr'alta despre nenorociri întēplate pe căile ferate. Aceste nenorociri însē suntū cu multū mai puținē la numărū, ca nenorocirile, ce se ivescū pe alte căi, de pildă cu trăsura pe drumuri sēu cu corăbiile pe mare. Decă ni-se parū cele dintēiu mai dese, vine de acolo, că firulū telegraficū numai decătū le vestesce în tótă lumea, pe cāud nenorocirile ivite pe căile din urmă nu se facū cunoscutē, decătū numai în cercuri mai înguste și de obicei numai persônolorū interesate. După datele statistice s'a constatatū, că la unū milionū de călători, cari în urma nenorocirilorū întēplate pe căile ferate și-au perdutū viēța, ori s'au rānitū, se vinū pe anū: în Anglia 8.1 procente, Francia 15.8, Germania 12.2, Rusia 29.2, Austro-Ungaria 13.5, Italia 28.4, Spania 14.4, Olanda 4.4, Belgia 11.7, Șvedia și Norvegia 5, Helveția 5.4 și România 1.5 procente. Cele mai multe nenorociri însē se întēplă în America, unde numărulū morțilorū face 47.1 procente față cu 10.8 procente întēplate în Europa. Resultă din aceste date, că cifra nenorocirilorū întēplate pe căile ferate nu e nicī decătū așa de mare, cum ni-s'ar parē după cele ce cetimū în Gazete, și e mai pe susū de ori ce îndoelă, că cifra celorū morți în urma nenorocirilorū de pe alte căi, e relativū cu multū mai însemnată ca cea a nenorocirilorū întēplate pe căile ferate.

* Femeile în Anglia.

Ultima numărare a populației din Anglia a datū între altele, și un resultatū uimitorū: în Anglia întregă numărulū femeilorū întrece pe alū bărbațilorū cu mai bine de unū milionū. În Anglia-

monogamia fiind, după cum se știe, impuse de legile morale și civile, este dăr evidentă, că un milion de femei sunt espuse, după natura chiar a lucrurilor a rămâne nemăritate, presupunându chiar că toți bărbații și-ar pleca gâtul în jugul căsătoriei.

După Daily Telegraph ecestă fenomen curios n'ar fi însă nicodcum o abatere a naturii care obicnuește și în Anglia ca și pretutindena a fabrica camu de o potrivă bărbați și femei. Causa escedentului de femei ar fi emigrările colosale ale bărbaților din Anglia. Și în adevăr, cine nu știe că, pe când atâtea sormane femei așteptă înzădaru în Anglia ună mântuitoră, sunt alte părți de pământ în cari raportul e întorsu, în cari e forte greu pentru bărbați să-și găsească neveste. De altfel și în Anglia femeia, fiind pusă în așa mare parte în imposibilitate de a se mărita, și-a deschis în anii din urmă totu mai multe cămpuri de activitate independentă, așa că, din acest punct de vedere, ea nu suferă; magaziiile sunt pline de vânzătoare, multe femei au prăvăliile lor ăr prin fabrici femeia a început să devie unu concurentu seriosu alu bărbatului.

Cele mai vechi urme în istoria despre banii aur și argintu.

Cele mai vechi urme istorice despre întrebuițarea banilor de aur și de argintu între poporele cele mai culte ale lumii, ne dă codicele indianu așa-numitu „Manu“, care datăză dintre anii 1600—1300 înainte de Christosu. După această carte a legilor — cum constată M. E. Bournov — valoarea aurului în raportu cu a argintului a fostu stabilită prin lege, așa cum se repertă 2 1/2 la 1. După Hubner, în China se se fi bătutu bani de argint înainte de Christosu cu 1120 de anicând s'au adus și legi, prin cari se dispunea, ca din o uncă de argintu să se bată 24 de bani rotunzi. La Romani încă pe timpul lui Servius-Tullius se aflau bani bătuti din metale nobile. În Bibliă și în Homeru sunt mai multe date despre întrebuițarea banilor; așa de pildă Abimeliu a datu Sarei o miă de bani de argintu. Avraamă a datu 40 de saci de bani de argintu pentru pământulu Ebronului. Cumă Iudeii aveau multime mare de bani de aur și argintu, ne dovedescu mai multe pasage din Sta Scriptură.

Astfelu între altele, în Cartea Regilor (Cartea întăiu, c. X, v. 16, 17, 18, 21, 22, 25, 29) se face amintire despre 200 de scuturi de aur, pentru a căroru construire trebuia la câte unu scutu 500 de piese de aur, și despre alte 300 de scuturi, dintre cari celu mai micu a trasu trei fonzi de aur în cumpănă. Bernardakis — după foia „Journal des Economistes“ — a constatată valoarea acestoru 300 de scuturi la 212 milioane de franci. Din Homer putem cita nemărate locuri, unde se face amintire despre întrebuițarea banilor de aur și argint. Așa de pildă, voidu Agamemnonu să imblândăscă mânia lui Achile, l'a imbiatū cu nenumărate daruri, între altele și cu 10 talanți de aur (Iliada IX 5). Priamū, ca să răscumpere corpulu lui Hectoru, a dăruitu lui Achile între altele daruri și 10 talanți de aur (Iliada XXIV 7). De aci vedemă așădără, că întrebuițarea banilor își află originea în cele mai vechi timpuri istorice.

Sciri comerciale.

B.-Pesta. 1 Augustu. Negoțulu de produse totu liniștitu, ca și săptămăna trecută. Căutare forte răstrinsă. Mișcarea în manufacturi încă a datu îndărăptu. Interesele 3 7/8 %.

Cereale. Pe piețele esterne tendința la începutu fermă, preferile se urcară, cătră sfirșitul săptămănei însă, ăr au datu îndărăptu. Aici pe piēță, mișcarea în grău n'a pututu lua estensiune mai mare din causă, că morile s'au ținutu rezervate. Circulația de săptămăna cam 80,000 m. metr. — Săcara au avutū

căutare mai bună. Mișcarea 20,000 m. metr. — Orzulu vechiu au avutū bună trecere, îndată ce s'a constatatū din cantitatea orzului nou, că acesta în totă privința este mai slabu ca celū din anul trecutū. — Ovăsu vechiu s'a oferitū puținū, celū nou încă nu s'a adusu în tērgu.

Victuale. Ouă, cumpărători puțin, de aceea tendința neschimbată. La 1 fl. 50—51 bucăți. Lada 27.50—28 fl. de 1440 bucăți.

Galife. Găsoce grase 4.50—5 fl., celalalte 2.40—2.60 fl., găini 1—1.30 fl., pui 60—1 fl., rațe 1.20—1.60 fl., curci 3.50—4.50 fl., tôte cu părechia — Untu 60—70 fl., de mēsă 80—90 fl. suta de chilogr.

Păstăiose. Fasolea 7.50 fl. — mazărea 11 fl., 11.50 fl. — lintea 8 fl.

Pei. Săptămăna trecută s'an vëndutu numai pei de mielū de bānatū 3000, cu 78—110 fl., pr. 102 bucăți.

Pei uscate au avutū bună căutare. Notēză: boi grei prima 75—80 fl., de mijlocu 70—72 fl., vaci grele 72—74 fl., ușore 76—80 fl., pitlingi 85—90 fl., Kneip 112—115 florini suta de chilograme.

Trageri la sorți.

Table with columns for dates (Losuri de statū delu 1860, 1 Aug.) and numbers (Ser. 125 180 421 487 559 675 734 769). It lists various numbers for different categories.

Calendar table for July (Iulie) and August (August). It shows the days of the week and the corresponding dates in the Gregorian and Julian calendars.

Table titled 'Cursulu piețel Brașovū.' showing exchange rates for various goods like 'Sanctote romănesci', 'Argintu romănescu', etc., with columns for 'Vënd.' and 'Cump.'.

Bursa de măruri din Budapesta dela 5 Aug. n. 1891

Table of market prices for various commodities in Budapest, including grain (Grău), oil (Ulei), and other goods, with columns for quality and price per 100 kilograms.

Bursa din București din 5 Aug.

Table of market prices in Bucharest, listing various financial instruments and their values, such as 'Renta română perpetuă' and 'Imprumutulu Openheim 1866'.

Cursulu la bursa din Viena.

Table of market prices in Vienna, listing exchange rates for gold (Aur), silver (Argintu), and various bonds and securities.

Proprietaru: Dr. Aurelu Muresianu. Redactoru responsabilu interimalu Gregoriu Maioru.

„SOMEȘANA“ Institutu de creditu și economi.

AVISU. On. acționari ai institutului de creditu și economi „Someșana“ suntu rugați, ca conformu decisiunei luate în ședința direcțiunei din 21 Iunie a. c. să binevoescă a trimite de fiecare acțiă a sa câte 1 fl. 20 cr. pentru acoperirea speselor cu tipărirea acțiilor și în competița de timbru, porto-postalū etc. cu atātu mai vērtosu că cu ocașiunea subscrierei acțiiloru nu s'au computatū spese de fondare. Deșiu, în 6 Augustu 1891. Direcțiunea.

PUBLICAȚIUNE referitoare la măsurarea dărei pentru căni pe anulū 1892.

Consignațiunea conscrierei cănilor statorită pe temeiul ședulelor de insinuare a cănilor, din partea posesorilor de căni și carea conține toideodată și quotele de dare ce au de a se plăti pentru anulū 1892, — până la 31 Augustu 1892 se află conformu §-lui 3 alu statutului pentru ținerea cănilor în decursul a 3 zile i. e. dela 10 pînă la 12 Augustu a. c. la oficiulu orășenescu de dare spre examinare din partea fie-căru.

Magistratulu orășenescu. Brașovū, 1 Augustu 1891.

PUBLICAȚIUNE.

Luni în 24 Augustu a. c. înainte de prânzū la 11 ore se va ține în oficiulu orășenescu de dare, pertractarea de oferte scripturistice pentru închirierea casei orășenesci din strada Spitalului Nr 69 pe risicul rāmasului chiriasei de pân'acuma și anume pe durata din 29 Septemvrie 1891 pînă la 29 Septemvrie 1894.

DE VĒNDARE.

In strada Cimiteriloru din Brașovū, Nr. 10 nou (1448 vechiu), în apropiarea Gimnasiului romānu din Grōveri și forte aprōpe de piēță, se află de vëndare o casă provēdută cu pivniță, în care se află fântānă cu apă forte bună de beutū. Doritorii de a cumpăra acēstă casă au a se adresa la proprietara casii la adresa arātată mai susū.

Verfälschte schwarze Seide.

Man verbrenne ein Mästerchen des Stoffes von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Echte, rein gefärbte Seide fränfelt sofort zusammen, verlöscht bald und hinterläßt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe.— Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schußfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterläßt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide nicht fränfelt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der echten Seide, so zerstäubt sie, die der verfälschten nicht. Das Seidenfabrik-Depôt von G. Henneberg (K. u. K. Hofliefer.), Zürich versendet gern Muster von seinen echten Seidenstoffen Jederman n, und liefert einzelne Roben und ganze Stücke porto- und zollfrei in's Haus.

ANUNCIU

pentru instrucțiune de dansu.

Subsemnatulă aducă la cunoștința onor. publică, că voi deschide

ȘCOLA MEA DE DANS

la 15 Augustu n. c.

Durata cursului este de 3 luni. Honorariu 12 fl. Inscriserile se facă in fie-care și in localul școlii de dansu Strada Castelului 46.

Dau de mai multă vreme instrucțiune in dansu cu succesu bun și acum țin in Budapesta in compania cu măestru de baletu dela opera ungară renumitulă institutu de dansu. Dau instrucțiune in societatea cea mai înaltă și in mai multe școle de fete. Sunt in pozițiune ca să instrueză cu celū mai bun rezultat și anume in metoda francesă de dansu.

Cu stimă Franz Fiedler, măestru de dansu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de administratoru la băile de aburu și de vană din Gróveri, suburbialu Scheiu in Brașovu, se escrie concursu cu terminu până la 9 Augustu 1891 st. v.

Suplicile au să se adreseze cătră subsemnata Eforia școlară, de unde se pôte lua informațiune despre beneficiile și îndatoririle legate de acestu postu.

Brașovu, 25 Iulie 1891 st. v.

Eforia școlilor centrale române ort. res.

Advertisement for Iosif Csik, featuring various medals and diplomas from Vienna 1873, Budapest 1885, Esseg 1889, N.-Palanka 1887, and London 1873. The ad describes a Portland-Cement and hydraulic lime factory in BEOCSIN, with a central office in Budapest at Rudolfsgasse 8.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 20 Iulie 1891.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, B.-Pesta-Aradu-Teius, etc.) and rows for stations and train times. Includes a 'Nota' at the bottom regarding night train indicators.